

Monitoring decentralisaties sociaal domein

1^e kwartaalrapportage 2015

Op 1 januari van dit jaar was het zo ver. Na jarenlange politieke discussie en voorbereiding zijn de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet in werking getreden. In gezamenlijkheid worden deze wetten ook wel aangeduid als 3D (3 decentralisaties). De gemeenteraad heeft aangegeven de voortgang van de 3D te willen volgen via een vorm van monitoring. Het format voor deze monitoring is via een speciale taakgroep opgesteld.

Deze rapportage betreft het eerste kwartaal van 2015. Naast het bieden van kwantitatieve gegevens zal de rapportage ook een weergave zijn van activiteiten en gebeurtenissen die spelen bij de uitvoering van de 3D. Dit betreft met name de situatie in de gemeente Dalfsen, maar soms zijn landelijke ontwikkelingen vermeldenswaardig voor deze rapportage. Wij hopen dat de rapportages tegemoet komen aan de wens van de raad en dat het een instrument is waarmee de raad zijn controlerende en beleidsvormende taken kan vervullen.

Monitoring als groeiproces

Zoals de monitoring voor de raad een proces is van groeien en zoeken, geldt dit eveneens voor het college. De gemeente heeft met meerdere formats te maken. Naast het format van de raad is ook op landelijk niveau door de VNG en bureau KING een format ontwikkeld getiteld "indicatoren gemeentelijke monitor sociaal domein". De ondertitel is veelzeggend: indicatorenset 2015 & ontwikkelagenda. Er wordt gewerkt met een basisset en een facultatieve set. De bedoeling is dat gemeenten een vorm van monitoring ontwikkelen die niet alleen voor de eigen verantwoording kan worden gebruikt, maar ook om gemeenten onderling te vergelijken via de website waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast is ten aanzien van de jeugd op regionaal niveau een set indicatoren ontwikkeld in samenwerking met het Verwey-Jonker Instituut (die enige overlap vertoont met de set van de VNG/KING). Ook hierbij een onderscheid tussen een startset en ontwikkelset. Het format van de jeugd maakt verder een onderscheid tussen verschillende thema's :

- toegang/ 1^e lijn (bijv. aantal meldingen, aantal opgestelde ondersteuningsplannen)
- jeugdhulp (bijv. aantal gestarte trajecten)
- jeugdbescherming en jeugdreclassering (bijv. wachttijd tot start traject, type traject)
- outcome (bijv. aantal meldingen AMHK)
- doelrealisatie en tevredenheid jeugdhulp
- budget.

De formats bieden enig houvast, maar zijn nog niet direct volledig toepasbaar. Dit heeft vooral te maken met de beschikbaarheid van de data. Er worden bijvoorbeeld nieuwe definities gehanteerd die als zodanig niet door ons worden geregistreerd. Verder moeten sommige gegevens uit andere bronnen komen dan de eigen administratie of de administratie van zorgaanbieders (bijv. aantal mantelzorgers, cliënttevredenheid).

Tenslotte is het de vraag of monitoring op basis van indicatoren en cijfers uiteindelijk een volledig beeld opleveren van de "stand van het land". Want de doelstellingen van de 3D zijn niet altijd in cijfers te vatten. Bijvoorbeeld het langer zelfstandig kunnen wonen van ouderen. Is een dergelijke doelstelling te meten aan de hand van het aantal uren hulp bij de houdhouding of het aantal uren dagbesteding? En hoe is een term als eigen kracht en eigen netwerk te meten? En het meedoen in de samenleving? Kortom, monitoring moet niet alleen een papieren werkelijkheid opleveren die is gebaseerd op bedrijfsvoeringsdata en dienstverleningsstatistieken. Voor een volledig beeld (zo dit al mogelijk is) is een veelheid van bronnen, signalen en waarnemingen nodig

Transitie en transformatie

Gemeenten in Nederland krijgen op 1 januari 2015 nieuwe taken, maar hebben te maken met bestaande cliënten. In het beleid en bij de inkoop van zorg en ondersteuning is hier vorig jaar al rekening mee gehouden. Het begrip zorgcontinuïteit heeft daarbij centraal gestaan. Voor de meeste Dalfsense cliënten

is op 1 januari nog niet veel veranderd. De ongemakken doen zich met name voor “achter de schermen” in de administratieve relatie tussen aanbieders en gemeenten. De problematiek van de PGB's speelt zich voornamelijk af op landelijk niveau bij de Sociale Verzekeringsbank. Bij de gemeente Dalfsen zijn hierover weinig meldingen gedaan.

De transities in het sociale domein zijn ook een forse organisatorische opgave. Veel tijd en aandacht gaat nog uit naar het inregelen van processen, administraties en automatiseringssystemen. Nieuwe dienstverleningsconcepten moeten worden doorontwikkeld en bekend worden bij de burgers en diverse “formatieplaatjes” moeten een personele invulling krijgen.

Stand van zaken Wet maatschappelijke ondersteuning

Begeleiding

Als gevolg van de decentralisatie hebben gemeenten de verantwoordelijkheid gekregen voor de functie van begeleiding. Er zijn diverse vormen van begeleiding (veelal gekoppeld aan specifieke doelgroepen), maar ruwweg valt dit uiteen in ambulante (individuele) begeleiding en groepsbegeleiding (met name dagbesteding). De inkoop voor deze nieuwe taak is vorig jaar al gestart. Met vrijwel alle bestaande aanbieders zijn contracten afgesloten voor het leveren van begeleiding in de vorm van zorg in natura. In totaal betreft het 62 organisaties.

Het aantal cliënten voor zorg in natura is 170. Voor hen zijn 262 indicaties uitgegeven. De meeste indicaties hebben betrekking op begeleiding groep (met name dagbesteding) in combinatie met een indicatie vervoer. Het aantal cliënten met een PGB is 60. In de loop van 2015 zal met alle cliënten een gesprek worden gevoerd. Op basis van dit gesprek wordt bezien of de indicatie gehandhaafd blijft. De uitgaven voor de begeleiding in natura zijn nog moeilijk in te schatten. Er zijn in het eerste kwartaal van dit jaar nog nauwelijks facturen binnengekomen van zorgaanbieders. De facturen die wel waren binnengekomen bevatten foutieve of onvolledige informatie waardoor niet tot betaling is overgegaan. De uitgaven voor de PGB's zijn ongeveer € 54.000,- per maand. Dus over het eerste kwartaal is ongeveer € 162.000,- aan PGB's uitgegeven voor de begeleiding.

Inkoop Begeleiding

Vorig jaar heeft de inkoop van de begeleiding plaatsgevonden. Dit proces is in juni 2014 gestart met het vaststellen van het inkoopkader en de tarieven. Op basis hiervan zijn alle aanbieders in de gelegenheid geweest een overeenkomst te sluiten met de gemeente Dalfsen. Het uitgangspunt was continuïteit van zorg waarbij de cliënten en hun aanbieders aan elkaar bleven gekoppeld. Dit jaar zal wederom de inkoop plaatsvinden. De bedoeling is meer aan te sluiten bij de gemeenten Zwolle en Kampen.

Hulp bij het Huishouden

Het beleid ten aanzien van de voorziening hulp bij het huishouden is vorig jaar drastisch gewijzigd. De eenvoudige hulp in het huishouden (HH1) wordt als maatwerkvoorziening afgeschaft. Hiervoor in de plaats komt een algemene voorziening. Inwoners/cliënten kunnen voor een bedrag van € 7,50 per uur bij één van de gecontracteerde aanbieders een aanvraag doen en eventueel aldaar de hulp inkopen. Dit tarief is mogelijk met behulp van de tijdelijke rijksbijdrage (de zgn. Huishoudelijk Hulp Toelage – HHT). Voor bestaande cliënten geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2017 (tenzij de indicatie eerder afloopt). De hulp bij het huishouden 2 (HH2: schoonmaakondersteuning waarbij de hulp bekijkt welke schoonmaakwerkzaamheden worden verricht) blijft een maatwerkvoorziening. Bestaande gebruikers krijgen een herindicatie om het resultaat van een gestructureerd huishouden te behouden. Aan het eind van het eerste kwartaal hadden 346 personen HH1 en 169 personen HH2 op basis van zorg in natura. Verder hadden 47 personen een PGB voor HH1 en 16 personen een PGB voor HH2. Uitgedrukt in uren wordt in een periode van 4 weken ca. 4000 uur HH1 ingezet en ca. 2500 uur HH2. Op jaarbasis dus 52.000 uur HH en 32.500 uur HH2. Gemiddeld heeft een cliënt 2,9 uur HH1 per week en 3,6 uur HH2. Vanwege het nieuwe beleid zal in de loop van 2015 en 2016 het aantal uren HH waarschijnlijk lager worden.

In 2015 en 2016 wordt met alle cliënten een gesprek gevoerd over de voortzetting van de HH. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld. In de kwartaalrapportages zal het verloop van de herindicaties worden gemeld.

Jeugdzorg

Bij de jeugdzorg zijn 408 cliënten uit de gemeente Dalfsen. Hiervan hebben 348 de zorg in natura en 60 personen hebben een PGB. Vrijwel alle cliënten in de jeugdzorg vallen in de categorie ggz (geestelijke gezondheidszorg). Een klein deel is overgekomen uit de AWBZ. Voor het aantal cliënten met een PGB worden 133 budgetten verstrekt. Gemiddeld heeft iemand met een PGB dus twee indicaties. Als alle PGB's dit jaar worden uitbetaald is hiermee een bedrag gemoeid van € 586.118,-. Voor de verwachte uitgaven zorg in natura kan op dit moment nog geen betrouwbare raming worden gegeven. Tot op heden verloopt de facturatie met de aanbieders (ca. 220 in totaal in de hele regio IJssel-Vecht) nog niet optimaal. Er worden alleen nog voorschotten betaald om de aanbieders niet in financiële problemen te brengen. Om deze reden is geen inzicht in het verloop van de uitgaven jeugdhulp.

Participatiewet

Aan het eind van het eerste kwartaal werden 199 uitkeringen verstrekt op grond van de Participatiewet. Daarnaast nog 13 uitkeringen op grond van de IOAW (Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen). In het afgelopen kwartaal is het aantal uitkeringen per saldo gestegen met 4 (27 instroom; 23 uitstroom). Redenen van instroom kunnen zijn verhuizing vanuit een andere gemeente, einde WW-periode, beëindiging huwelijk/relatie of beëindiging studie. Het aantal uitkeringen vertoont de laatste jaren een forse stijging. Vanaf het uitbreken van de economische crisis in 2009 is het aantal zelfs verdubbeld (van 98 uitkeringen naar de huidige 199). In schema is het verloop van de uitkeringen als volgt (peilmaand december):

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal uitkeringen*	96	124	112	107	140	168	204

*Het aantal uitkeringen is inclusief de regelingen loaw en loaz

De stijging kan voor een deel worden toegeschreven aan de economische situatie. Voor een deel wordt de stijging ook veroorzaakt de grotere taakstelling voor de huisvesting van de zogeheten statushouders. Dit zijn mensen die in Nederland asiel hebben aangevraagd en een verblijfsvergunning hebben ontvangen. Zodra zij zich in de gemeente vestigen ontvangen zij een uitkering. De meeste statushouders zijn voor hun levensonderhoud minimaal drie jaar afhankelijk van een bijstandsuitkering. Het overzicht van de taakstelling is als volgt:

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015
Taakstelling	8	8	15	22	48

Op dit moment maken de (ex-) statushouders ongeveer 25% uit van het totale aantal bijstandsuitkeringen (51 t.o.v. 199). Het totaal aantal bijstandsuitkeringen van mensen met een niet-nederlandse nationaliteit is 63. Gezien de enorme taakstelling voor 2015 en de verwachtingen voor 2016 en volgende jaren zal het aandeel statushouders in het totale bijstandsvolume nog verder toenemen.

Op 1 april 2015 is de nieuwe medewerkster voor de werkgeverscontacten aangesteld (ook wel de netwerkfunctie genoemd). Via deze medewerkster krijgt het re-integratiebeleid een extra impuls. Meer dan in het verleden zullen met name mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers een plek moeten krijgen.

Sinds 2013 wordt in samenwerking met Wezo extra inspanningen verricht voor re-integratie van bijstandsccliënten. (Dit project is min of meer een vervolg op het project Work Fast dat in 2012 en 2013 heeft gelopen.) In ca. anderhalf half jaar zijn 82 cliënten in traject genomen. Hiervan zijn 43 cliënten uitgestroomd naar werk of scholing. Bij de overige cliënten is het (nog) niet gelukt uit te stromen.

In het eerste kwartaal van dit jaar hadden 161 personen uit de gemeente Dalfsen een WSW-dienstbetrekking. Bij Larcom zijn 85 WSW-ers werkzaam en bij Wezo 72 WSW-ers. Vier personen hebben bij een andere WSW-organisatie een dienstverband. Op 1 juli 2015 zullen alle WSW-dienstverbanden worden ondergebracht bij de nieuwe stichting Dalfsen Werkt. Dit maakt onderdeel uit van het project zelfstandig uitvoeren Participatiewet/WSW en de opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Wezo.

Overige onderdelen

Lang zult u wonen

“Lang zult u wonen” is de naam van een campagne van de provincie Overijssel. Het is een campagne die als doel heeft dat inwoners van Overijssel vroegtijdig na gaan denken over eventuele aanpassingen aan hun woning zodat ze ook op latere leeftijd in hun woning kunnen blijven wonen. De gemeente Dalfsen heeft in dit kader een stimuleringsregeling in het leven geroepen. In deze regeling kunnen mensen een financiële bijdrage ontvangen voor de kosten van bepaalde aanpassingen. Deze regeling is ondersteund met een voorlichtingscampagne waar ook de plaatselijke middenstand bij is betrokken. Het resultaat is dat in een periode van acht maanden het subsidieplafond van € 100.000,- is bereikt. Er zijn in die periode 79 aanvragen gehonoreerd. De raad zal over deze campagne nog een specifiekere rapportage ontvangen.

Ombudscommissie sociaal domein

Per 1 maart heeft de gemeente een speciale commissie voor signalen, meldingen en klachten over de uitvoering van de wetgeving in het sociale domein. Dit is de ombudscommissie sociaal domein. De commissie bestaat uit Frans van Cuijk (voorzitter), Margriet Tempelman en Inge Batterink. Er zijn nog geen meldingen gedaan bij de ombudscommissie.

Bijlage: schematisch overzicht van activiteiten in het kader van de drie decentralisaties voor de komende periode

Nr.	Onderwerp	Datum Raad	Opmerking
1.	Beleid mantelzorgers en vrijwilligers	Juni 2015	
2.	Beleid toekomst Wmo-vervoer	Juni 2015	
3.	Inkoopkader begeleiding	Juni 2015	
4.	Startnotitie toekomstgericht welzijnsbeleid		
5.	Beleid PGB	November 2015	